

PISILAPS

lastehoid

ÕPPEKAVA

Koostatud alushariduse riikliku õppekava alusel

Pisilaps OÜ

Registrikood 11586138 • Tegevusluba SLH000639

Kõrge 1, Tallinn • Nõmme

Kinnitanud lastehoiu pidaja: Kersti Alumaa

Kehtiv alates: 11.08.2026

Sisukord

1. Lastehoiu eripära ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid
2. Lapse üldoskuste toetamise põhimõtted ja korraldus
3. Kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused
4. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted, dokumenteerimine ja korraldus
5. Vanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus
6. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Õppekava on koostatud alushariduse riikliku õppekava § 2 lõike 2 alusel ning arvestab Haridus- ja Teadusministeeriumi juhendmaterjali „Lastehoidude õppekava ja 3-aastase lapse üldoskused”.

1. Lastehoiu eripära ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

1.1 Kes me oleme

Pisilaps on väike kodune lastehoid Tallinnas Nõmmel Kõrge tänaval, Nõmme mändide all. Hoius on korraga 3–5 last vanuses pooleteisest kolme aastani ja nendega on iga päev üks ja seesama täiskasvanu — lapsehoidja Kersti Alumaa, kes on Nõmmel lapsi hoidnud alates 2002. aastast.

Lastehoid on avatud esmaspäevast reedeni kell 8.30–17.30. Suletud oleme riigipühadel. Suvine puhkuseaeg lepitakse vanematega kokku kevadel.

Oleme end sisse seadnud kahel korrusel. Alumisel korrusel mängime, teeme õppetegevusi ja sööme ning seal asub ka köök, kus valmib toit ja kus koos küpsetame. Ülemisel korrusel on laste magamistuba ja eraldi mängutuba. Majaga on ühendatud turvaline õueala mänguväljakuga, kus on liivakast, kiiged, liumägi, maapealne batuut, mängumaja ja mänguköök.

1.2 Meie eripära

Kõige olulisem eripära on väiksus. Kolme kuni viie lapse ja ühe täiskasvanu juures ei jää ükski laps märkamata ning päev ei kulge üldise korralduse, vaid nende laste tegeliku olemise järgi. See võimaldab meil:

- tunda iga lapse harjumusi, unerütmi, hirme ja rõõme põhjalikult ning nendega igapäevaselt arvestada;
- kohandada päeva kulgu laste hetkeseisundi järgi — kui rühm on väsinud, läheme varem magama, kui hoos, jääme kauemaks õue;
- pakkuda lapsele hoiuperioodi jooksul ühte püsivat kiindumussuhet täiskasvanuga, mis on väikelapseas turvatunde alus;
- pühendada iga päev eraldi aeg individuaalseks tööks, mil tegeleme lastega üksikult;
- anda vanemale iga päev vahetu ja isiklik tagasiside.

Teine eripära on kodusus. Pisilaps ei ole väike lasteaed, vaid kodu, kus on lapsed. Toit valmistatakse kohapeal koduköögi baasil ja lõhnab läbi toa. Küpsetame lastega koos erinevaid küpsetisi — laps saab ise taigent sõtkuda ja jälgida, kuidas asi valmib.

Kolmas eripära on lähedus loodusega. Käime iga päev õues oma mänguväljakul. Tegeleme koos aiatöödega: istutame taimi ja hoolitseme nende eest. Kuulame loodushääli ning vaatleme looduse tärkamist ja muutumist aastaringelt. Väikelapse jaoks on see kõige loomulikum viis maailma tundma õppida — vahetu, meeltega ja omas tempos.

1.3 Väärtused

Väärtus	Mida see praktikas tähendab
Turvalisus	Laps teab, kes teda hoiab ja mis järgmiseks tuleb. Kord ja rütm ei ole reeglid reeglite pärast, vaid turvatunde alus.
Rahulikkus	Me ei kiirusta. Kaheaastane paneb sussid ise jalga aeglaselt, aga paneb ise. Aeg iseseisvaks katsetamiseks on olulisem kui kiiresti valmis saamine.
Märkamine	Iga laps areneb oma tempos. Me ei võrdle lapsi omavahel ega kiirusta arengut takka, vaid märkame, kus laps parasjagu on.
Ausus	Räägime vanemale ausalt, kuidas päev päriselt läks — ka siis, kui see oli raske päev.

1.4 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Alla kolmeaastase lapse puhul ei ole eesmärk teadmiste edasiandmine, vaid lapse kogemustevälja laiendamine, esmaste sotsiaalsete suhete loomine ja eneseväljendusviiside kujunemine. Sellest lähtuvalt on meie eesmärgid järgmised.

1. Laps tunneb end lastehoius turvaliselt ja hoituna ning tuleb toime vanemast eemalolekuga.
2. Lapse mänguoskused arenevad üksinda mängimisest kõrvuti mängimise kaudu koosmänguni.
3. Laps uurib maailma erinevate meeltega, keskendub talle huvipakkuvale tegevusele ja tunneb avastamisrõõmu.
4. Lapse kõne areneb nii, et ta suudab oma soove ja vajadusi teistele arusaadavalt väljendada.
5. Laps õpib märkama teisi lapsi, nendega arvestama ja lihtsamaid ühiseid kokkuleppeid järgima.
6. Laps saab järjest paremini hakkama igapäevase eneseteenindamisega — söömise, riietumise ja hügieeniga.
7. Laps õpib täiskasvanu toel toime tulema tugevate tunnetega ja ühelt tegevuselt teisele üleminekuga.
8. Laps on lastehoiust lahkudes valmis lasteaiaga kohanemiseks.

2. Lapse üldoskuste toetamise põhimõtted ja korraldus

2.1 Läbiviimise põhimõtted

Väikelapse õppimine toimub mängu, liikumise ja igapäevaste kogemuste kaudu. Meie töö põhineb järgmistel põhimõtetel.

- Mäng on lapse põhitegevus. Suurem osa päevast on mäng — nii vaba kui täiskasvanu suunatud. Mängu kaudu omandab laps uut teavet ja oskusi, peegeldab tundeid, õpib suhtlema ja omandab käitumisreegleid.
- Igapäevatoimingud on õppimine. Riietumine, söömine, käte pesemine ja koristamine ei ole tegevuste vahele jäävad kohustused, vaid needsamad hetked, kus areneb enesehooldus, kõne ja iseseisvus.
- Tegevused on lühiajalised ja väikeses grupis. Väikelapse keskendumisvõime on lühike, seetõttu toimub suurem osa suunatud tegevusest individuaalselt või kahe-kolme lapsega korraga. Nii saab täiskasvanu pakkuda parasjagu nii palju tuge, et tegevus nõuaks vähest pingutust ja pakuks eduelamust.
- Kordus on hea. Sama tegevust võime korrata terve nädala jooksul, andes lapsele võimaluse teha seda nii mitu korda kui ta soovib.
- Lähtume lapse huvist. Kui last huvitab parasjagu vihmauss või ekskavaator, ehitame tegevuse selle ümber.
- Tegevused on lõimitud. Kunstitundide ja muusikatundide sees on korraga liikumist, kõnet, käelist tegevust ja matemaatilisi mõisteid.
- Kasutame looduslikke materjale. Käbid, kastanid, kivid, oksad, lehed ja liiv on igapäevased vahendid — alati erinevad ja pakuvad meelte rohkem kui ostetud mänguasi.
- Eesmärgid on pikaajalised. Uue oskuse omandamiseks võib kuluda nädalaid või kuid. Täiskasvanu ülesanne on luua selleks piisavalt erinevaid võimalusi, mitte oodata kiiret tulemust.

2.2 Õpi- ja kasvukeskkond

- Mängu-, söögi- ja magamisala on eraldi, nii et laps saab ruumi järgi aru, mis parasjagu toimub.
- Mänguasjad ja vahendid on lapsele nähtaval ja käeulatuses, et ta saaks ise valida ja ise kohale panna.
- Vahendeid on mitu ühesugust komplekti, sest väikelaps tahab sedasama, mis on teisel lapsel.
- Ruumis on korraga nii tegevusi, mida laps saab teha iseseisvalt, kui neid, mis vajavad juhendamist.
- Õueala on oma ja otse ukse taga, mis tähendab, et õue saab minna iga päev ja ilma pika ettevalmistuseta.
- Keskond on turvaline: vahendid on eakohased, ruumid vastavad tervisekaitse- ja tuleohutusnõuetele ning täiskasvanu on lastega kogu aeg samas ruumis.

2.3 Päevakava

Kindel päevakava loob lapsele turvatunde ja aitab tal päevas orienteeruda. Ajad on ligikaudsed ja liiguvad laste tegeliku seisundi järgi.

Kell	Tegevus
8.30	Hoiu avamine, saabumine ja vaba mäng
9.00	Hommikusöök

9.30	Raamatute vaatamine ja lugemine
10.00	Arendavad tegevused — muusika, käsitöö, kunst
11.00	Õueaeg — õuetegevused ja vaba mäng
12.15	Lõunasöök
13.00	Lõunauni
15.00	Mänguaeg
16.00	Õhtusöök
16.30	Individuaalne töö lastega
17.00	Mänguaeg, võimalusel õues, ja laste koju saatmine
17.30	Hoiu sulgemine

2.4 Kohanemine

Kohanemine lastehoiuga on lapse jaoks suur muutus ja meie ülesanne on seda pehmendada.

Kohanemine käib iga lapse tempos ning meil ei ole selleks kindlat päevade arvu.

9. Tutvumisvestlus enne algust. Vanem tuleb koos lapsega kohale, tutvub ruumidega ja räägib läbi lapse harjumused: kuidas ta magab, mida sööb, mis teda rahustab ja mis hirmutab.
10. Proovipäev. Vanem võib jääda koos lapsega, kuid laseb tal uue olukorraga iseseisvalt tutvuda. Juba teisest või kolmandast korrast võib laps tunnikeseks ka üksi jääda.
11. Päev pikeneb tasapisi. Kõigepealt lisandub lõunasöök, siis uneaeg, siis terve päev.
12. Lahkumine on lühike ja aus. Nutt lahkumisel on tavaline ja möödub enamasti mõne minutiga.
13. Tagasiside esimestel nädalatel. Lastehoidja annab ise teada, kuidas päev läks. Kui kohanemine kulgeb tavapärasest raskemini, räägime sellest ausalt ja otsime koos lahendust.

Kohanemist toetab tuttav asi kodust — kaisuloom, tekk või rätik.

2.5 Üldoskuste toetamise korraldus

Alushariduse riiklik õppekava eristab nelja üldoskuste valdkonda. Meie juures ei toimu nende arendamine eraldi tegevustena, vaid lõimituna igapäevaellu.

Mänguoskused

- täiskasvanu on mängus osaline, mitte pealtvaataja — ta liitub lapse mänguga, saadab seda sõnadega ja näitab uusi mänguvõimalusi ette;
- pakume rollimängu vahendeid, sealhulgas õues asuvat mängumaja ja mängukööki, mis võimaldavad lapsel läbi mängida igapäevaeltu kogemusi;
- aitame lastel omavahel kontakti luua ja õpetame lihtsaid mängureegleid ning järjekorra ootamist;
- anname mängule aega — katkestame seda võimalikult vähe ja hoiame poolelijäänud ehitised alles.

Tunnetus- ja õpioskused

- kasutame igapäevaselt looduslikke ja erineva tunnetusega materjale — vesi, liiv, lumi, käbid, kivid, tainas;

- vaatleme koos looduse tärkamist ja muutumist ning kuulame loodushääli, mis arendab tähelepanu ja seoste loomist;
- saadame kõike, mida teeme, sõnadega, sest kõne ja mõtlemine arenevad koos;
- vaatame ja loeme raamatuid iga päev — selleks on päevakavas eraldi aeg;
- harjutame rühmitamist ja võrdlemist igapäevatoimingutes: sokid paarideks, klotsid värvi järgi, suured ja väikesed kivid;
- anname lapsele lihtsaid ühe- ja hiljem kaheosalisi juhiseid ning ootame ära, et ta jõuaks need ise täita.

Sotsiaalsed oskused

- täiskasvanu on eeskuju — tervitame, ütleme aitäh, palume vabandust ja lohutame nähtavalt;
- nimetame tundeid, mida laps ja teised lapsed parasjagu tunnevad;
- sekkume konfliktidesse rahulikult ja sõnastame mõlema lapse soovi, selle asemel et lihtsalt lahutada;
- harjutame jagamist ja järjekorda väikeste sammudega, aktsepteerides, et selles vanuses on laps veel valdavalt omandihoidja;
- teeme koos ühiseid asju — küpsetame, istutame taimi ja hoolitseme nende eest — mis loob ühtekuuluvustunde;
- tähistame üheskoos laste sünnipäevi ja rahvakalendri tähtpäevi.

Eneseregulatsiooni oskused

- hoiame päevakava ühesugusena, sest ennustatav päev vähendab lapse pinget;
- hoiatame üleminekutest ette;
- aitame lapsel tugevate tunnetega toime tulla, olles kohal ja rahulik, mitte tunnet ära keelates;
- anname iga päev võimaluse eneseteenindust harjutada ja arvestame, et see võtab aega;
- koristame pärast tegevusi koos, nii et asjade oma kohale panemine muutub iseenesestmõistetavaks;
- lubame lapsel teha jõukohaseid valikuid, sest see toetab enesekindluse kujunemist.

3. Kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused

Alljärgnevad eeldatavad üldoskused tulenevad alushariduse riiklikust õppekavast. Need ei ole nõuded, millele laps peab vastama, vaid suunad, mille poole meie töö liigub ja mille alusel lapse arengut jälgime. Iga laps areneb oma tempos ja erinevates valdkondades erineva kiirusega.

3.1 Mänguoskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:

14. suudab väikeses grupis mängule keskenduda;
15. kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid;
16. jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut;
17. sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut;
18. kutsub kaaslast oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;
19. suhtub kaaslaste mängu heatahtlikult;
20. suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.

3.2 Tunnetus- ja õpioskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:

21. tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;
22. suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda vastavalt oma arengutasemele;
23. mõistab lihtsamat kõnet;
24. valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara;
25. väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses;
26. suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;
27. oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid;
28. oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada;
29. suudab järgida lihtsat juhust;
30. oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.

3.3 Sotsiaalsed oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:

31. oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada;
32. on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada;
33. osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
34. saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;
35. loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos;
36. jagab mõnikord asju ka teistega;
37. algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust;
38. oskab väljendada oma vajadusi ja soove.

3.4 Eneseregulatsiooni oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:

- 39. tuleb toime vanematest eemalolekuga;
- 40. tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
- 41. suudab lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
- 42. suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;
- 43. saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
- 44. paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

4. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted, dokumenteerimine ja korraldus

4.1 Miks hindame

Lapse arengu hindamine on vajalik lapse eripära mõistmiseks, talle vajaliku toe väljaselgitamiseks, arengu ja positiivse enesehinnangu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapse ja vanemaga.

Hindamine ei tähenda lapse võrdlemist teiste lastega ega hinde panemist. See tähendab teadmist, kus laps oma arenguteel parasjagu on ja millist tuge ta järgmise sammu jaoks vajab.

4.2 Kuidas hindame

Lastehoidja jälgib ja analüüsib lapse arengut igapäevatoimingutes, vabamängus ja suunatud tegevustes. Hindamise aluseks on käesoleva õppekava 3. peatükis esitatud eeldatavad üldoskused.

Peamine meetod on vaatlus. Vaatluse käigus tegutseb laps loomulikus olukorras ning täiskasvanu ei sekku ega juhenda otseselt — nii tulevad välja lapse tegelikud iseseisvad oskused. Lisaks kasutame:

- täiskasvanu juhitud tegevusi, mille käigus saab jälgida konkreetse oskuse omandamist;
- lapse töid — joonistusi, meisterdusi, ehitisi;
- fotosid lapsest tegutsemas;
- vestlusi lapse endaga tema tegevuse või pildi teemal;
- vanemalt saadud infot lapse käitumise ja oskuste kohta kodus.

Kõigel, mida lapse kohta kogutakse, on peal kuupäev ja vajadusel lühike kirjeldus olukorra kohta.

Päevakavas on iga päev eraldi aeg individuaalseks tööks lastega. See on ühtlasi hea võimalus jälgida iga lapse oskusi lähedalt ja pakkuda talle just parasjagu sobivat ülesannet.

4.3 Kuidas dokumenteerime

Lastehoidja jälgib lapse arengut igapäevaselt ja paneb olulisema jooksvalt kirja.

Iga lapse kunstitööd kogutakse eraldi mappi mida jagatakse välja 2 korda aastas lapsevanematele.

Vähemalt üks kord õppeaastas koostab lastehoidja koos lapsevanemaga kirjaliku kokkuvõtte lapse arengust. Kokkuvõtte lähtub 3. peatükis esitatud üldoskustest ja kirjeldab last temast endast lähtuvalt, ilma võrdlusteta teiste lastega. Vanem saab kokkuvõtte soovi korral kaasa.

Kokkuvõtteid ja märkmeid hoitakse nii, et need ei ole kättesaadavad kõrvalistele isikutele.

4.4 Toevajaduse märkamine ja varajane sekkumine

Väike rühm annab hea võimaluse märgata varakult, kui lapse areng mõnes valdkonnas ootuspärasest erineb. Kui tekib mure, toimime järgmiselt.

45. Täpsustav vaatlus. Lastehoidja jälgib last teadlikumalt ja pikema aja jooksul ning paneb tähelepanekud kirja.
46. Vestlus vanemaga. Räägime murest ausalt ja varakult ning kuulame vanema tähelepanekuid.
47. Kokkulepped. Lepime kokku, mida proovime lastehoius ja mida kodus ning millal olukorra uuesti üle vaatame.
48. Suunamine spetsialisti juurde. Kui muret ei õnnestu ühiselt leevendada, soovitame pöörduda perearsti, logopeedi või Rajaleidja keskuse poole. Vajadusel teeme spetsialistiga koostööd.

49. Kokkuvõte. Vaatame kokkulepitud ajal üle, kas rakendatud tugi on aidanud, ja teeme vajadusel uued kokkulepped.

4.5 Üleminek lasteaeda

Lasteaeda minek on lapse jaoks suur muutus ja meie töö üks eesmärke on seda pehmendada. Viimasel hoiuperioodil pöörame senisest rohkem tähelepanu iseseisvale toimetulekule — riietumisele, söömisele, potil käimisele — ning suurema grupiga koos olemisele.

Räägime lapsega lasteaiast positiivselt ja konkreetselt. Vanema soovil anname kaasa kokkuvõtte lapse arengust, mida ta saab uue rühma õpetajale tutvustada.

5. Vanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus

5.1 Põhimõtted

Hea koostöö vanemaga on lapse kohanemise ja turvatunde alus. Koostöö põhineb vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel ning järgmistel põhimõtetel:

- vanem tunneb oma last kõige paremini ja tema tähelepanekud on meile tööks vajalikud;
- räägime lapsest ausalt — ka rasketest päevadest ja muredest, mitte ainult õnnestumistest;
- lastehoid toetab, nõustab ja abistab vanemat, kuid ei asenda tema rolli ega otsusta tema eest;
- püüdleme selle poole, et kodu ja lastehoid toetaksid sarnaseid põhiväärtusi ja harjumusi;
- kõik, mida me lapse ja pere kohta teame, on konfidentsiaalne.

5.2 Korraldus

Millal	Mis toimub
Enne liitumist	Tutvumisvestlus: vanem tuleb koos lapsega kohale, tutvub ruumidega ja räägib läbi lapse harjumused, tervise ja toitumise eripärad ning kohanemise korralduse.
Iga päev	Vahetu vestlus lapsele järele tulles — kuidas päev läks, kuidas laps söi ja magas, mis oli tore ja mis raske.
Jooksvalt	Suhtlus telefoni, e-posti ja Facebooki kaudu. Kiireloomulistes küsimustes helistab lastehoidja alati ise.
Vähemalt kord aastas	Kirjalik kokkuvõte lapse arengust ja selle tutvustamine vanemale.
Vajadusel	Arenguvestlus — pikem kokkulepitud vestlus lapse arengust, muredest ja edasistest sammudest. Algatada võib nii vanem kui lastehoidja.
Kevadel	Suvised puhkuseaja kokkuleppimine.

5.3 Vanema roll

- anda teada lapse haigestumisest või puudumisest;
- rääkida muutustest pere elus, mis võivad last mõjutada — kolimine, uus pereliige, lahusolek;
- teavitada allergiatest, toitumispäringutest ja tervisemuredest kohe, kui need tekivad;
- varustada laps ilmale vastavate riiete ja vahetusriietega;
- järgida kokkulepitud toomise ja järeletulemise aegu.

5.4 Fotod ja isikuandmed

Lapse arengu jälgimiseks tehtud fotosid kasutatakse ainult lastehoiusiseselt ja jagatakse lapse enda vanemaga. Lapse fotosid väljaspool lastehoidu ei jagata.

Lapse ja pere kohta kogutud andmeid töödeldakse üksnes teenuse osutamiseks vajalikus mahu. Täpsem teave on lastehoiu isikuandmete töötlemise teabes.

6. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Õppekava on praktiline töövahend, mitte lõplik dokument. Selle koostab ja uuendab lastehoiu pidaja, kaasates vajadusel lapsevanemaid ja tugispetsialiste.

6.1 Korraline ülevaatamine

Õppekava vaadatakse üle vähemalt üks kord õppeaastas, õppeaasta lõpus. Ülevaatamisel hinnatakse:

- kas seatud eesmärgid on osutunud asjakohaseks ja saavutatavaks;
- kas kirjeldatud põhimõtted vastavad tegelikule igapäevatööle;
- kas päevakava ja tegevuste korraldus vajavad muutmist;
- milline tagasiside on tulnud vanematelt;
- kas õigusaktides on toimunud muudatusi, mis nõuavad täiendamist.

6.2 Erakorraline muutmine

Õppekava muudetakse ka õppeaasta keskel, kui muutub alushariduse riiklik õppekava või muu asjakohane õigusakt, kui muutuvad oluliselt lastehoiu tingimused — ruumid, lahtiolekuajad, rühma suurus või koosseis — või kui praktika näitab, et mõni kirjeldatud põhimõte ei toimi.

6.3 Kinnitamine ja avalikustamine

Õppekava ja selle muudatused kinnitab lastehoiu pidaja. Kinnitatud õppekava avalikustatakse lastehoiu veebilehel ning on paberkandjal kättesaadav lastehoiu ruumides. Vanemaid teavitatakse olulistest muudatustest e-posti teel.

Muudatuste ajalugu

Kuupäev	Muudatuse sisu ja kinnitaja